

Brüssel, 28.11.2014
COM(2014) 905 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA
REGIOONIDE KOMITEELE**

Majanduse juhtimise paketi hindamine
Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011,
472/2013 ja 473/2013 kohaldamise kohta¹

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1173/2011, 16. november 2011, eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1174/2011, 16. november 2011, euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1175/2011, 16. november 2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1176/2011, 16. november 2011, makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta; määrus (EL) nr 1177/2011, 8. november 2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 472/2013, 21. mai 2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 473/2013, 21. mai 2013, euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta. Kuigi nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta on majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi osa, ei käsitleta seda käesolevas hindamises. Sellel on eraldi ajakava ning hindamise tähtaeg on 14. detsember 2018.

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA
REGIOONIDE KOMITEELE**

Majanduse juhtimise paketi hindamine
Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011,
472/2013 ja 473/2013 kohaldamise kohta¹

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1173/2011, 16. november 2011, eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1174/2011, 16. november 2011, euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1175/2011, 16. november 2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1176/2011, 16. november 2011, makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta; määrus (EL) nr 1177/2011, 8. november 2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 472/2013, 21. mai 2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 473/2013, 21. mai 2013, euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta. Kuigi nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta on majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi osa, ei käsitleta seda käesolevas hindamises. Sellel on eraldi ajakava ning hindamise tähtaeg on 14. detsember 2018.

1. SISSEJUHATUS

Reageerimaks oma majanduse juhtimise süsteemi puudustele, mis majandus- ja finantskriisiga ilmsid, on EL võtnud mitmesuguseid erinevaid meetmeid, et tugevdada majanduse juhtimist ning saavutada püsiv vastastikune lähenemine, majanduskasv ja töökohtade loomine. Nende meetmete keskseks osaks on õigusaktide paketid, mida tuntakse majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi ja majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi nime all. Käesolevas hindamises käsitletakse neisse pakettidesse kuuluvat seitset määrust²; neist ühe kohta (määrus (EL) nr 472/2013) avaldati esimene hindamine juba 2014. aasta veebruaris.³ Õigusaktide eesmärk on majanduspoliitika tihedam koordineerimine, tugevdades selleks stabiilsuse ja kasvu pakti raames eelarvejärelevalvet, kehtestades uue menetluse makromajandusliku tasakaalustamatuse valdkonnas, luues raamistiku tegelemaks riikidega, kellel on raskusi finantsstabiilsuse tagamisega, ning kodifitseerides integreeritud majanduse ja eelarve järelevalve õigusaktides Euroopa poolaasta vormis.

Käesoleva hindamise põhiküsimus on, kui suures ulatuses on majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi ja majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi kehtestatud uued eeskirjad olnud tulemuslikud oma eesmärkide saavutamisel ning millises ulatuses need on aidanud kaasa edusammudele liikmesriikide majanduspoliitika parema koordineerimise ja majandustulemuste püsiva vastastikuse lähenemise tagamisel, tagades samal ajal läbipaistvuse, usaldusväärsuse ja demokraatliku aruandekohustuse kõrge taseme.

Võimalus teha järeldusi määruste tulemuslikkuse kohta on piiratud määruste toimimisega saadud kogemuse lühiduse tõttu, sest majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti pakett jõustus 2011. aasta lõpus ning majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti pakett alles 2013. aasta keskel. See ajavahemik ei ole mitte üksnes lühike, vaid seda iseloomustab ka sügav majanduskriis. Seega ei ole õigusnorme testitud tavapärastes majandustingimustes.

2. MÄÄRUSTE TULEMUSLIKKUS

Järgmistes alajagudes käsitletakse iga määruse tulemuslikkust selle eesmärkide saavutamisel majanduse juhtimise uute õigusaktide eri elementide puhul teemade kaupa.

2.1. Eelarvejärelevalve

Eesmärgid

² Eri määruste kohaselt on hindamise tähtaeg 14. detsember 2014.

³ COM(2014) 61 (final), 6. veebruar 2014.

Finants- ja majanduskriis ning sellest tulenev eelarvepuudujääkide ja võla taseme suurenemine ELis tekitas vajaduse stabiilsuse ja kasvu pakti⁴ (nii ennetusliku kui ka parandusliku osa) põhjaliku reformi järele.⁵ Eelarvejärelevalve valdkonnas oli majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi ja majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketiga elluviidud reformi kaks peamist eesmärki 1) tugevam ja sügavam eelarvejärelevalve, muutes selle pidevamaks ja integreeritumaks, sealhulgas intensiivsema sanktsioonide mehhanismi abil; ning 2) täiendav järelevalve euroala liikmesriikide suhtes, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimine ja ELi poliitikasoovituste asjakohane integreerimine liikmesriikide riigieelarvete koostamisse.

Eelkõige tugevdati *ennetuslikku osa* ja muudeti see siduvamaks. Majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketiga võeti kasutusele mõiste „märkimisväärne kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgist või selle saavutamisele suunatud kohandamiskavast”. Sellise kõrvalekalde ebapiisava korrigeerimise korral võidakse euroala liikmesriigi suhtes kohaldada lõpuks rahalist karistust. Kohandamiskava nõuded töötati välja, et võtta arvesse jätkusuutlikkusega seotud riske ja üldist majanduskeskkonda. Kulude kasvu eesmärk kehtestati, et anda liikmesriikidele selgemad ja toimivamad suunised. Suurem kaasatus ja õigusnormide täitmise tagamine ennetuslikus osas kajastab range eelarvepoliitika olulisust majanduslikult headel aegadel.

Paketi *paranduslikku osa* täiustati aluslepingu kohase võlakriteeriumi rakendamisega. Karmistati sanktsioone, mida kohaldatakse euroala nende riikide suhtes, kes ei täida ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohaseid soovitusi. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse ajal kohaldatavate aastase nominaalse ja struktuurse eelarvepuudujäägi eesmärkide kohta kehtestati uued sätted. Üldiselt muudeti stabiilsuse ja kasvu pakt paindlikumaks tänu võimalusele kohandada põhjendatud juhtudel eelarve konsolideerimise tempot nii ennetuslikus kui ka paranduslikus osas.

Võttes arvesse euroala liikmesriikide vahel majandus- ja eelarveprobleemide ülekandumise ulatust ja selle võimalikke tagajärgi, kehtestati majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketiga euroala liikmesriikide jaoks täiendavad järelevalve ja seire menetlused. Kehtestati nõukogu ja komisjoni poolse järkjärgulise seire süsteem, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi õigeaegne ja püsiv korrigeerimine ning võimaldada varakult tuvastada risk, et liikmesriik ei järgi pakti eeskirju. See hõlmab euroala liikmesriikide

⁴ Stabiilsuse ja kasvu pakt loodi algselt 1997. aastal võimaldamaks liikmesriikide vahel eelarvepoliitika koordineerimist, et vältida seda, et mittejätkusuutlik eelarvepoliitika kahjustab ühist rahapoliitikat, mis on suunatud hinnastabiilsuse tagamisele. Stabiilsuse ja kasvu pakt koosneb kahest osast. Ennetusliku osa eesmärk on tagada liikmesriikide riigi rahanduse tugevus, et luua makromajanduslik stabiilsus ja eelarvepoliitiline manööverdamisruum võimalikele tekkivatele majandusšokkidele reageerimiseks. Keskmise nõue on, et liikmesriigid saavutavad ja säilitavad keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, mis on struktuurselt määratletud riigipõhine kontrollväärtus (st tsükliliselt kohandatud ning võtmata arvesse ühekordseid ja ajutisi meetmeid). Parandusliku osa ehk ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse eesmärk on korrigeerida tõsised eelarvepoliitika vead. See põhineb eelarvepuudujäägi ja võla kontrollväärtustel, mis on vastavalt 3 % ja 60 % SKPst.

⁵ Lisas 1.1 on esitatud kokkuvõtte muudatustest, mis tehti stabiilsuse ja kasvu pakti majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketiga ja majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketiga.

eelarvekavade analüüsi igal sügisel ja komisjoni võimalust esitada ülemäärase eelarvepuudujäägiga liikmesriikidele sõltumatud soovitusel. Samuti sisaldab see nõuet, et ülemäärase eelarvepuudujäägiga liikmesriigid esitavad majanduspartnerluse programmid, milles kirjeldatakse eelarve- ja struktuurireforme, mida on rakendatud nende ülemääraste eelarvepuudujääkide tulemusliku ja püsiva korrigeerimise tagamiseks.

Eelneva täiendusena põhines majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti pakett ka kuue seadusandliku akti paketi direktiivil, mis käsitleb eelarveraamistikke, ning sellega kehtestati täiendavad elemendid euroala liikmesriikide eelarveraamistike tugevdamiseks: suurem rõhk keskpikal kavandamisperioodil, paremini sünkroniseeritud ja läbipaistvamad riigieelarve koostamise protsessid, menetlused, millega soodustatakse sõltumatute makromajandusprognoside kasutamist eelarve kavandamisel, ning riigi tasandil eelarve-eeskirjade täitmise sõltumatu seire.

Hinnang

Üldiselt on reformitud raamistik osutunud tulemuslikuks eelarvejärelevalve tugevdamisel ja seega liikmesriikide suunamisel nende püüdlustes konsolideerida riigi rahandust keerulistes majandustingimustes. Kuigi õigusnorme on kohaldatud üsna lühikest aega ja nende konkreetset mõju on keeruline eristada muude eri poliitikameetmete aluseks olevate tegurite omast, osutab esmane kogemus, et ELi reformitud eelarve-eeskirjadel on tõesti olnud oma osa. Üldiselt on tehtud edusamme eelarve konsolideerimisel, kusjuures EL 28 keskmine eelarvepuudujääk on vähenenud 4,5 %-lt SKPst 2011. aastal prognooside kohaselt 3 %-le SKPst 2014. aastal.

Reformitud *ennetusliku osa* tulemusi saab seni käsitada julgustavatena. Enamik liikmesriike, kelle suhtes kohaldatakse ennetuslikku osa, on saavutanud oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgid või teinud asjakohaseid edusamme selles suunas (vt lisa 1.2). Seni ei ole kindlaks tehtud märkimisväärset kõrvalekallet. Kui majandustingimused paranevad, on aga võimalik saada veelgi parem arusaam ennetusliku osa tulemuslikkusest, eelkõige kulude kasvu eesmärgi puhul.

Parandusliku osa alusel toimunud ülemäärase eelarvepuudujäägi jätkusuutlik korrigeerimine on olnud muljetavaldav alates majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi jõustumisest 2011. aasta detsembris. Sel ajal kohaldati ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust 23 liikmesriigi suhtes 27-st (vt lisa 1.3). 2014. aasta augusti lõpuks oli see arv langenud 11-le 28-st. Kogemus *võla vähendamise sihttasemega* on väga piiratud, eriti kuna uute õigusnormidega nähti ette üleminekuperiood võla vähendamise sihttaseme täielikuks rakendamiseks. Sellest hoolimata on võlakriteeriumi rakendamine suurendanud teadlikkust võla tähtsusest fiskaalstabiilsusele ja pakkunud täiendavaid stiimuleid võlakoormuse langetamiseks jätkusuutlikule teele. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohased *nominaalse ja struktuurse eelarvepuudujäägi vahe-eesmärgid* on võimaldanud pakkuda täpsemat ja läbipaistvamat poliitikanõuannet ja seiret. See leevendas negatiivseid stiimuleid teha struktuurseid kohandusi peamiselt menetluse lõpuaastatel ja võimaldas võtta arvesse

soovituse aluseks olevas makromajanduslikus stsenaariumis sisalduvat ebakindlust. Võimalust juba antud soovituste kohandamiseks on kasutatud põhjendatud juhtudel ning see on osutunud eriti hinnaliseks konsolideerimise trajektoore kohandamisel kiiresti muutuv keskkonnas viimasel kümnel aastal.

Kuna *sanktsioone ei ole kohaldatud* riikide suhtes, kes ei täida reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirju, ei ole võimalik täielikult hinnata, kas eesmärk, milleks on eelarvejärelevalve tõhusam rakendamine euroalal, ka tegelikult saavutati. Siiski võib öelda, et euroala liikmesriikide puhul näivad täiendavad eelarvejärelevalve elemendid, mis kehtestati majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketiga, olevat üldjoontes täitnud oma eesmärgi, milleks oli suurendada vähemalt survet ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks. Komisjoni võimalus esitada *sõltumatuid soovitusi* on märkimisväärne lisa ülemäärase eelarvepuudujäägiga liikmesriikide järelevalvele, sest see võimaldab anda ülemäärase eelarvepuudujäägiga riikidele varasemaid suuniseid. See tähendab riskide paremat kindlakstegemist ning võimaldab liikmesriikidel neid arvesse võtta ja võtta ennetavaid meetmeid. *Majanduspartnerluse programmidega* suurendatakse poliitikakujundajate teadlikkust struktuurireformide olulisusest riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamisel ja seosest nende kahe vahel. See eeldab, et majanduspartnerluse programmid keskenduvad konkreetset nende olemasolevate ja tõenäoliselt vajalike meetmete kindlakstegemisele, mis on suunatud eelarvepuudujäägi korrigeerimise jätkusuutlikkuse tagamisele.

2013. aasta sügisel toimus esimene euroala kõigi liikmesriikide eelarvekavade läbipaistev, võrreldav ja sõltumatu hindamine, mis eelnes eelarvete vastuvõtmisele liikmesriikide parlamentide poolt.⁶ See hindamine on oluline lähenemisviisi muutus eelarvejärelevalve valdkonnas, sest liiguti järeelhindamisest eelnevale suuniste andmisele. Seega aitab see täita eesmärki, milleks on asjakohaselt integreerida ELi poliitikasoovitused liikmesriikide riigieelarvete koostamisse.

Lisaks on majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi eesmärk tugevdada euroala liikmesriikide eelarveraamistikke juba aidanud saavutada silmnähtavaid tulemusi. Täiustatud on aastaeelarve koostamise ja keskpika perioodi eelarve kavandamise ulatust ja parandatud selle kvaliteeti. Need protsessid põhinevad nüüd üldiselt sõltumatult koostatud või kinnitatud makromajandusproгноosidel. Euroala liikmesriikide riigieelarve koostamise protsesse viiakse kooskõlla majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi sätetud ühtsete tähtaegadega. Euroala liikmesriikides on loodud suur hulk organeid, kelle ülesandeks on siseriikliku õiguse kohaselt teostada sõltumatut järelevalvet siseriiklike eelarve-eeskirjade täitmise üle, või on tugevdatud neid organeid. Kuna enamik neist organitest on loodud alles hiljuti, siis nende sõltumatuse, usaldusväärsuse ja tulemuslikkuse kohta saame kinnituse nende tegevuse põhjal alles järgnevatel aastatel.

Õigusnormidega on lubatud tasakaalu otsimine jätkusuutlikkuse ja tsüklilise stabiliseerimise nõuete vahel, muutes selleks muu hulgas eelarve konsolideerimise mahtu vastavalt

⁶ Lisas 1.5 on esitatud ülevaade hindamise järeldustest.

majandustingimustele ja jätkusuutlikkuse riskidele ennetuslikus osas ning pikendades tähtaegu ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks paranduslikus osas. Üldine vabastusklausel on olemas nii ennetuslikus kui ka paranduslikus osas, et käsitada erakorralisi olukordi, mis ohustavad euroala riikide või ELi kui terviku majandust.

2.2 Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus

Eesmärgid

Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluses⁷ laiendati liikmesriikide majanduspoliitika järelevalvet, et see hõlmaks lisaks eelarveküsimustele ka maksebilansi tasakaalustamatust, konkurentsivõimet, vara hindasid ning sise- ja välisvõlga. Nende kahe määrase eesmärk, millega kehtestati makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus, oli luua tulemuslik raamistik 1) makromajanduslike tasakaalustamatuste kindlakstegemiseks, 2) ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamiseks ja korrigeerimiseks ning 3) euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate tõhusate täitemeetmete jaoks.

Nende eesmärkide saavutamiseks kehtestati järgmised peamised vahendid.

Häiremehhanismi aruanne on esmane vahend nende liikmesriikide kindlakstegemiseks, kelle puhul on vaja põhjalikku analüüsi enne, kui saab teha järelduse tasakaalustamatuse või ülemäärase tasakaalustamatuse olemasolu kohta. Aruanne aitab ka teha kindlaks ühist huvi pakkuvad tasakaalustamatuse probleemid, mille puhul on vaja arutelu ja kooskõlastamist liikmesriikide vahel, kasutades selleks näitajate tulemustabelit ja mitmeid täiendavaid muutujaid (sealhulgas sotsiaalnäitajate kogumit). *Põhjalike analüüsidega* tehakse kindlaks poliitikaprobleemid ja -valikud, et koostada poliitikasoovitused ning kasutada neid ELi institutsioonide ja asjaomaste liikmesriikide vahelises dialoogis. Põhjalike analüüside koostamisel tugineb komisjon ulatuslikule analüütilisele materjalile. Nende põhjalike analüüside hinnangute ja järelduste põhjal võidakse sõltuvalt olukorra ja riskide tõsidusest võtta makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse alusel täiendavaid meetmeid. Tasakaalustamatuse kindlakstegemise korral võidakse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse *ennetavas osas* võtta osana riigipõhistest soovitustest, mille komisjon esitab Euroopa poolaasta lõpus, vastu võtta poliitikasoovitusi. *Ülemäärase tasakaalustamatuse menetluse* (makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse paranduslik osa) võib algtada liikmesriikide suhtes, kus esineb ülemäärast tasakaalustamatust. Parandusliku osa raames palutakse asjaomasel liikmesriigil koostada parandusmeetmete kava, mille rakendamist jälgitakse korrapäraselt. Euroala liikmesriikide suhtes võib kehtestada rahalisi karistusi, kui nende parandusmeetmete kavad ei ole probleeme arvestades asjakohased ning kui leitakse, et nende rakendamine jätab soovida.

Komisjon tugevdas 2013. aastal majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet, töötades välja peamiste tööhõive- ja sotsiaalnäitajate tulemustabeli ja laiendades iga-aastase

⁷ Määrus (EL) nr 1174/2011 ja määrus (EL) nr 1176/2011.

hääremehhanismi aruande aluseks olevate täiendavate näitajate arvu, näiteks hõlmates tööjõus osalemise ning pikaajalise ja noorte töötuse määra ning vaesusriski või sotsiaalse tõrjutuse määra. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusse lisatakse tööhõive- ja sotsiaalnäitajad, et saada parem arusaam tööturu ja sotsiaalsetest suundumustest ja riskidest. Komisjon tagab ka Euroopa sotsiaalpartnerite parema kaasatuse Euroopa poolaasta protsessis.

Hinnang

Kuigi *hääremehhanismi aruande ja selle tulemustabeli* eesmärk ei ole püüda teha tasakaalustamatused mehhaaniliselt kindlaks, on tulemustabel osutunud kasulikuks vahendiks esmase hinnangu andmisel riskidele ja tasakaalustamatuse korrigeerimisele. Lisaks on tulemustabel olnud kasulik teabevahetuse ja aruandekohustuse vahend selle põhjendamisel, miks konkreetse liikmesriigi puhul on või ei ole vaja makromajanduslike riskide põhjalikku analüüsi. Tulemustabel ei ole staatiline vahend ja seega on komisjon viimasel kolmel aastal koostöös Euroopa Parlamendi ja nõukoguga sellesse teinud mitmed muudatusi. Kuigi tulemustabeli ülesehituse hoidmisel suhteliselt stabiilsena on omad eelised, on tulemustabeli muutujate korrapärane hindamine jätkuvalt vajalik, et võtta arvesse mitte üksnes majanduses toimunud arenguid ja seotud riske, vaid ka arengut statistika valdkonnas.

Põhjalikud analüüsid on osutunud makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse keskseks osaks. Need analüüsid on hõlmanud kõige olulisemaid tasakaalustamatusi igas majanduses ning seda, kuidas need tasakaalustamatused võivad mõjutada keskpikas perspektiivis majanduskasvu, töökohtade loomist ja finantsstabiilsust. Esimese kolme iga-aastase tsükli jooksul on komisjon avaldanud 42 põhjalikku analüüsi (2012. aastal 12 liikmesriiki; 2013. aastal 14 liikmesriiki; 2014. aastal 17 liikmesriiki) kokku 18 liikmesriigi kohta.⁸ See kajastab asjaolu, et esimesed makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlused toimusid kriisi ja majanduse elavdamise kontekstis, kus mitme liikmesriigi puhul tehti kindlaks tasakaalustamatuse (ja paaril korral ülemäärase tasakaalustamatuse) olemasolu, mis eeldasid üksikasjalikku ja sagedast analüüsi. See, et on suurenenud i) põhjalike analüüside alusel analüüsitud liikmesriikide arv, ii) komisjoni poolt kindlaks tehtud tasakaalustamatuste arv ning iii) ülemääraste tasakaalustamatuste arv, ei tähenda, et ELis on suurenenud makromajanduslikud riskid. See tähendab hoopis, et menetlus muutub aja jooksul progressiivsemaks, selle ulatus laieneb ja sellega püütakse teha kindlaks võimalikud kahjulikud suundumused enne, kui need mõjutavad majandust. Mis puutub küsimusse, kas menetlus on olnud tulemuslik asjaomaste poliitikaprobleemide kindlakstegemisel, aidanud koostada asjakohaseid poliitikasoovitusi ja jälgida nende täitmist ning mõjutanud poliitikadebatte igas liikmesriigis ja ELis tervikuna, siis tuleb märkida, et makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus koos muude majanduse juhtimise elementidega on aidanud kaasa ühise arusaama kujundamisele liikmesriikide seas nende konkreetsete ja ühiste poliitikaprobleemide ning poliitikameetmete kohta. Siiski on vaja parandada poliitikasoovituste rakendamist ning leida vahendid, kuidas suurendada liikmesriikide jaoks stiimuleid vajalike poliitikameetmete võtmiseks ja rakendamiseks.

⁸ Vt üksikasju 2. lisast.

Ülemäärase tasakaalustamatuse menetlust *ei ole seni veel rakendatud*. Komisjon tegi 2013. ja 2014. aastal ülemäärase tasakaalustamatuse kindlaks viiel juhul, kuid ei esitanud ettepanekut nende ametlikuks kinnitamiseks nõukogu poolt, ning menetlust seega ei algatatud. Mõlemal aastal leidis komisjon, et asjaomaste valitsuste poolt (2013. aastal Hispaania ja Sloveenia, 2014. aastal Itaalia, Horvaatia ja Sloveenia) nende riiklikes reformikavades ja stabiilsusprogrammides (või lähenemisprogrammides) esitatud meetmed olid asjakohased, võttes arvesse põhjalikes analüüsides kindlaks tehtud probleeme. Komisjon on siiski kõigil neil juhtudel kasutanud makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raamistiku paindlikkust, et algatada *poliitika rakendamise* konkreetne ja *range jälgimine*, mis aitab kaasa teiste riikide poolse surve suurenemisele, meetme reaajas hindamisele ja reformimeetmete võtmise soodustamisele liikmesriikides⁹.

2.3 Euroala liikmesriigid, kellel on raskused finantsstabiilsuse tagamisel¹⁰

Eesmärgid

Majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi teise määruse peamine eesmärk on tugevdada seiret ja järelevalvet liikmesriikide üle, kellel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel. Sellega kehtestatakse läbipaistvad, tõhusad, ühtlustatud ja etteaimatavad järelevalvemenetlused liikmesriikide jaoks, kelle suhtes on kehtestatud tõhustatud järelevalve, makromajanduslik kohandamisprogramm või programmijärgne järelevalve. Kohandamisprogrammi kohaldavate euroala liikmesriikide suhtes on peatatud muude kattuvate menetluste rakendamine teiste ennetusvahendite alusel, sealhulgas Euroopa poolaasta, makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse ja majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi teise määruse alusel. See kajastab muu hulgas makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rolli ennetava menetlusena, mitte kriisiohje vahendina.¹¹

Hinnang

Euroala liikmesriigid, kes said makromajandusliku kohandamisprogrammiga seotud finantsabi määruse jõustumise kuupäeval 2013. aasta mais, olid Kreeka, Iirimaa, Portugal ja Küpros. Küpros ja Kreeka, kus programmid on veel käimas, on osaliselt naasnud turgudele oodatust varem. Hispaania taotles finantsabi üksnes finantsasutuste rekapiitaliseerimiseks ning

⁹ Komisjon avaldas sügisel ja talvel 2013–2014 kaks aruannet poliitika rakendamise konkreetse jälgimise kohta Hispaanias ja Sloveenias.

¹⁰ Ametlik hindamine tehti juba varem käesoleval aastal. Vt COM(2014) 61 (final).

¹¹ Programmi lõppedes hakatakse liikmesriigi suhtes kohaldama makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusi ning põhjaliku analüüsiga määratakse kindlaks, kas kohaldada tuleks makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse ennetavat või paranduslikku osa. Senisest kogemusest nähtub, et makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse ja kohandamisprogrammide koostoime on olnud väga sujuv. Siiski võib makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse iga-aastane tsükkel põhjustada üsna pikka viivitust lõppeva programmi kohase tugevdatud järelevalve ja ülemäärase tasakaalustamatuse menetluse kohase seire (juhul kui püsiv ülemäärane tasakaalustamatus kestis kauem kui programm) vahel, mille kaalub osaliselt üles programmijärgne järelevalve.

tema suhtes ei kohaldata makromajanduslikku kohandamisprogrammi. Vahepeal on Iirimaa ja Portugal edukalt viinud lõpule makromajandusliku kohandamisprogrammi ning alustanud programmijärgse järelevalve etappi. Ka Hispaania suhtes kohaldatakse programmijärgset järelevalvet alates tema finantssektori programmi lõppemisest 2014. aasta jaanuaris. Kõik kolm riiki on naasnud avaliku sektori võlakirjaturule jätkusuutlike intressimääradega. Üldiselt on praegustes ja endistes kohandamisprogrammi kohaldavates riikides tehtud eelarvepuudujäägi vähendamisel märkimisväärsed edusamme ning üldine valitsemissektori võlg on stabiliseerumas.

Nende riikide kogemuse põhjal näib, et eeskirjade integreeritud kogum tõesti suurendab nende liikmesriikide järelevalve ja jälgimise läbipaistvust, etteaimatavust, praktilisust ja tõhusust, kellel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel. Siiski kuna määrus jõustus alles pärast seda, kui kõik praegused ja lõpetatud programmid olid juba alanud, saab tulemuslikkust hinnata vaid osaliselt. Eelkõige käsitlevad mitmed määruse sätted programmide väljatöötamise ja nende üle läbirääkimiste perioode. Olemasolevate programmide puhul ulatuvad need aga määruse jõustumiseelse aega. Seega ei ole võimalik hinnata määruse tulemuslikkust varasemate etappide puhul. Lisaks ei ole määruse tulemuslikkust võimalik hinnata ka tõhustatud järelevalve osas, sest seda ei ole veel kehtestatud ühegi euroala liikmesriigi suhtes. Programmijärgse järelevalve tulemuslikkuse hindamine on samuti piiratud asjaolu tõttu, et Iirimaa, Hispaania ja Portugali suhtes on kohaldatakse programmijärgset järelevalvet vähem kui aasta. Seepärast saab tulemuslikkust põhjalikult hinnata üksnes praeguste makromajanduslike kohandamisprogrammide puhul. Võttes arvesse eespool kirjeldatud majandussuundumusi, on praeguste makromajanduslike kohandamisprogrammidega saavutatud määruse eesmärgid, milleks on kiiresti taastada kindel ja jätkusuutlik majandus- ja finantsolukord ning taastada liikmesriigi suutlikkus end rahastada finantsturgudel. Kui ülejäänud sätteid peaks tulevikus kohaldatama, on määrusega muu hulgas ette nähtud parem teave Euroopa Parlamendile ning nõuete kogum, mille eesmärk on võtta paremini arvesse programmide sotsiaalset mõju ja paremini kaitsta olulisimaid poliitikavaldkondi, nagu tervishoid ja haridus.

3. MAJANDUSLIK LÄHENEMINE, LIIDU TÖÖHÕIVE JA MAJANDUSKASVU STRATEEGIA EESMÄRKIDE SAAVUTAMINE NING MAJANDUSPOLIITIKA TIHEDAM KOOSKÕLASTAMINE

Majanduse juhtimise läbivaadatud süsteemi mõju järjepidevale lähenemisele on raske hinnata, sest uute õigusaktide kehtestamisest on möödunud liiga vähe aega, et teha mõistlikke järeldusi. Heaks näiteks selles kontekstis on makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamisel saadud kogemused. Paljud n-ö voogudega seotud tasakaalustamatuse ilmingud, näiteks jooksevkonto puudujääk, on kõrvaldatud, kuid n-ö seisudega seotud tasakaalustamatuse ilmingute, näiteks väliskohustuste puhul seda veel saavutatud ei ole. Ehkki paljudes riikides on suudetud makromajanduslikke riske vähendada, oleks selleks, et hinnata menetlusest tulenevate poliitikasoovituste tegelikku panust majanduskasvu, tööhõive ja finantsstabiilsuse edendamisse, tarvis palju pikemat ajavahemikku kui see, mille jooksul on seni saadud kogemusi makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamisega.

Tõeline test on see, mis näitab, kas kõnealuse vahendiga on võimalik ära hoida tasakaalustamatuse ja riskide kuhjumist majanduslikult soodsatel aegadel.

Kõigele vaatamata peaks uus majanduse juhtimise süsteem aitama poliitikameetmete tihedama kooskõlastamise kaudu soodustada majanduskasvu lähendamist ning aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamist¹². Hoides ära suure makromajandusliku tasakaalustamatuse kujunemise, peaks uus süsteem samuti leevendama jõude, mis on praegu liikmesriikidevaheliste suurte tsükliliste erinevuste peamiseks põhjuseks. Majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi ja majanduse juhtimist käsitleva kahe seadusandliku akti paketi sisalduvate määrustega on ELi majanduse juhtimise raamistikku eri poliitikavaldkondades märkimisväärselt tugevdatud. Euroopa poolaasta raames kombineeritakse need erinevad vahendid mitmepoolse integreeritud majandus- ja eelarvejärelevalve kõikehõlmavaks raamistikuks ning 2015. aasta Euroopa poolaasta täiustamine ja tugevdamine, nagu see on ette nähtud komisjoni 2015. aasta majanduskasvu analüüsis, aitab poolaasta toimimist veelgi parandada¹³.

Majandusjärelevalve eri vahendid on omavahel keeruliselt suhestatud, mis pärsib poliitikakujunduse läbipaistvust; see omakorda tekitab aga probleeme poliitika rakendamisel ning sidusrühmade ja üldsusega suhtlemisel ning raskendab järelikult ka isevastutuse, demokraatliku legitiimsuse ja aruandekohustuse tagamist. Liikmesriikide tegevuse legitiimsuse tagamiseks on äärmiselt oluline kaasata vajalikul määral riikide parlamendid. ELi tasandil on põhiroll Euroopa Parlamendil, kes peab majandusdialooge, millega tagatakse, et institutsioonide esindajaid kutsutakse korrapäraselt aru andma majanduse juhtimisega seotud peamistes küsimustes.

4. KOKKUVÕTE

Majanduse juhtimise süsteem on rahandus- ja majanduskriisi järel põhjalikult muutunud. Selle arengu keskmes on esmajoonel olnud mitmesugused uued majanduse juhtimist käsitlevad õigusaktid, millega on olemasolevat juhtimisraamistikku märkimisväärselt tugevdatud. Üldiselt võib täheldada, et eelarvepuudujäägid on vähenenud – paljude riikide suhtes on ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus lõpetatud ja tegeletakse tasakaalustamatuse korrigeerimisega. Paraku on majanduskasv endiselt habras ja probleemid majanduses endiselt suured.

Kuna majanduse juhtimise uut süsteemi rakendatakse alles lühikest aega, on seni saadud vähe kogemusi ja paljusid süsteemi vahendeid ei ole veel katsetatud. Lisaks sellele on süsteemi seni rakendatud raske rahandus- ja majanduskriisi järgsetes tingimustes ning see piirab võimalust hinnata süsteemi tõhusust soodsamates majandustingimustes. Süsteemi tõhusus rajaneb suurel määral just selle ennetava osa nõuetekohasel toimimisel, mis peab ennast aga veel soodsamates majandustingimustes tõestama.

¹² Strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude põhjalikuma analüüsi leiab Euroopa Komisjoni teatisest „Ülevaade tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” rakendamise edusammudest” (COM(2014)130).

¹³ Lisateavet saab 2015. aasta majanduskasvu analüüsist (COM(2014)906).

Käesoleva hindamise käigus tuvastati mõned tugevad küljed, aga ka võimalikud parandamist vajavad valdkonnad. Need seonduvad poliitika kujundamise läbipaistvuse ja keerukusega ning mõjuga majanduskasvule, tasakaalustamatusele ja lähenemisele. Komisjonil on kavas arutada neid eelolevatel kuudel Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukoguga.

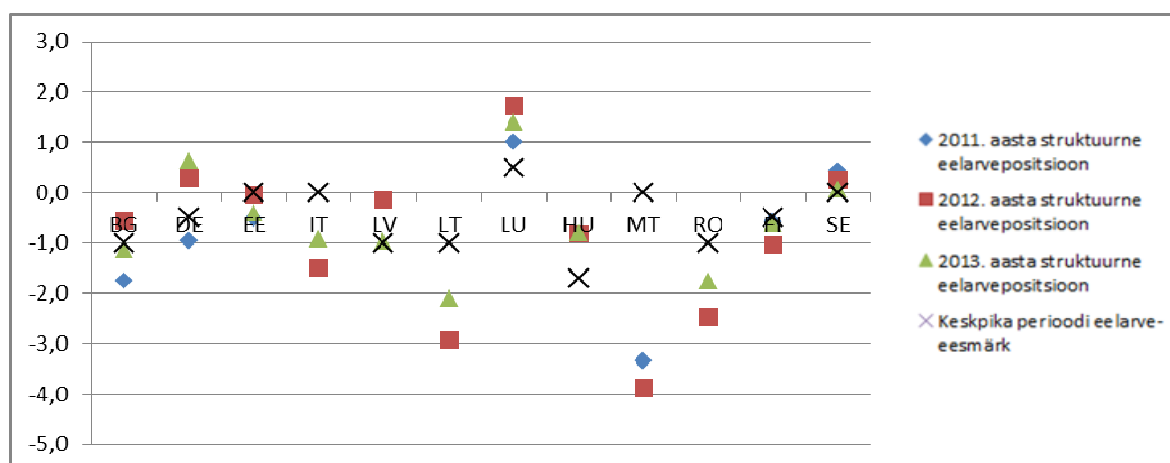
1. LISA: EELARVEJÄRELEVALVE

1.1 2011. aasta reformidest tulenevad muudatused (kaldkirjas) stabiilsuse ja kasvu pakti ennetusliku ja parandusliku osa kehtivates nõuetes

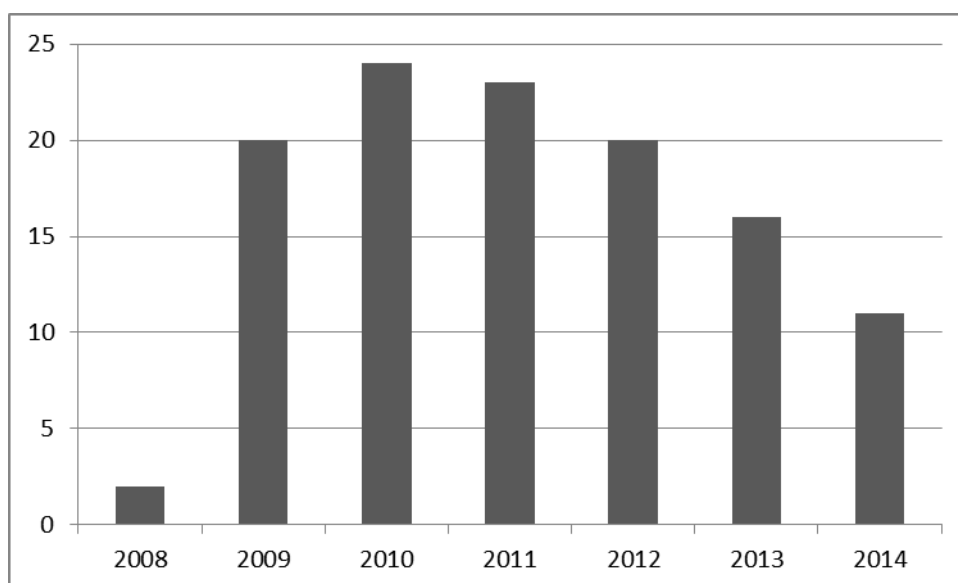
Eesmärk	Kirjeldus	Kohandamiskava	Täitemeetmed
Ennetuslik osa			
Tasakaalulähedase või ülejäägilise eelarveseisundi nõue	Riigipõhised struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eelarve-eesmärgid: - näha ette kindlusvaruvaru eelarvepuudujäägi 3 % kontrollväärtuse suhtes; - tagada kiire areng jätkusuutlikkuse suunas; - jätta eelarvesse manööverdamisruumi. Euroala ja ERM II-s osalevatele liikmetele kehtib eelarvepuudujäägi piir -1 % SKPst. <i>Kulude kasvu eesmärk: kaalutlusõiguse alusel võetud meetmetega tasakaalustamata kulud peaksid kasvama keskpika ajavahemiku potentsiaalsest SKPst aeglasemalt või sellega võrdses tempos.</i>	Eesmärk 0,5 % SKPst: - soodsatel aegadel rohkem; - ebasoodsatel aegadel vähem. <i>>0,5 % juhul, kui võlg on üle 60 % või kui võla teenindamise võime jätkusuutlikkus on selgelt ohus.</i> Ajutine kõrvalekaldumine kohandamiskavast on lubatud juhul, kui: - rakendatakse olulisi struktuurireforme, millel on tõendatav mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele (rõhuasetusega pensionireformidel); - leiab aset väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli olev ebataoline sündmus, mis avaldab tõsist mõju tema finantsseisundile; - euroalal või ELis tervikuna tekib tõsine majandussurutis eeldusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis.	Märkimisväärse kõrvalekalde (0,5 % keskpika perioodi eelarve-eesmärgist või kohandamiskavast ühel aastal või kumulatiivselt kahel aastal) korrigeerimise menetlus. <i>Euroalal: rahalised karistused korduva mittejärgimise korral (intressi kandev tagatis 0,2 % SKPst).</i>
Paranduslik osa			
Tõsiste poliitikavigade parandamine	Piirangud: - puudujääk maksimaalselt 3 % SKPst; - võla suhe SKPsse maksimaalselt 60 % või see peab näitama piisava vähenemise märke. <i>Piisav vähenemine = peetakse kinni võla vähendamise sihttasemest.</i>	Eesmärk struktuurse eelarvepositsiooni seisukohast: paranemine aastas vähemalt 0,5 % SKPst. Tähtaega võidakse pikendada: - kui on võetud tõhusaid meetmeid, ent ootamatult leiavad aset ebasoodsad majandussündmused	<i>Euroalal: varajane astmeline sanktsioonide süsteem, mis tuleb aktiveerida ülemäärase eelarvepuudujäägi</i>

	Võla vähendamise sihttase = üleliigse võla vähendamine 60 %-ni keskmiselt 5 % aastas kolme aasta jooksul, võttes arvesse tsükli mõju, või selle järgimine kahe järgneva aasta jooksul. (Jõustumise ajal (2011. aasta detsembris) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses olnud liikmesriikide jaoks on ette nähtud kolmeaastane üleminekuperiood alates ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimisest.)	d, millel on tõsised negatiivsed tagajärjed riigi rahandusele; - kui euroalal või liidus tervikuna tekib tõsine majandussurutis, eeldusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis.	menetluse igas etapis.
--	---	--	------------------------

1.2 Ennetusliku osa riikide struktuurne eelarvepositsioon ja keskpika perioodi eelarveeesmärk

1.3 Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses osalevate ELi liikmesriikide arv

1.4 Struktuurse eelarvepositsiooni korrigeerimine, nagu seda soovitas nõukogu oma ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitustes (protsendipunktides SKPst)

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
IE	27/04/2009		1,5	1,5	1,5	1,5			
	02/12/2009		2	2	2	2	2		
	07/12/2010			1,9 ¹	1,9 ¹	1,9 ¹	1,9 ¹	1,9 ¹	
FR	27/04/2009		1	1	1				
	02/12/2009		1,1 ²	1,1 ²	1,1 ²	1,1 ²			
	21/06/2013					1,3	0,8	0,8	
ES	27/04/2009		1,25	1,25	1,25				
	02/12/2009		1,6	1,6	1,6	1,6			
	10/07/2012				2,7	2,5	1,9		
	21/06/2013					1,1	0,8	0,8	1,2
MT	16/02/2010			0,75					
	21/06/2013					0,7	0,7		
BE	02/12/2009		0,75	0,75	0,75				
	21/06/2013					1			
DE	02/12/2009		0,5	0,5	0,5	0,5			
IT	02/12/2009		0,5	0,5	0,5				
NL	02/12/2009			0,75	0,75	0,75			
	21/06/2013					0,6	0,7		
AT	02/12/2009			0,75	0,75	0,75			
PT	02/12/2009		1,25	1,25	1,25	1,25			
	09/10/2012				2,3	1,6	1,3		
	21/06/2013					0,6	1,4	0,5	
SI	02/12/2009		0,75	0,75	0,75	0,75			
	21/06/2013					0,7	0,5	0,5	
SK	02/12/2009		1	1	1	1			
UK	08/07/2008	0,5							
	24/03/2009		1	1	1	1			
	02/12/2009		1,75	1,75	1,75	1,75	1,75		
LV	07/07/2009		2,75	2,75	2,75				
PL	07/07/2009		1,25	1,25	1,25				
	21/06/2013					0,8	1,3		
	02/12/2013						1	1,2	
LT	07/07/2009	1,5	1,5	1,5					
	16/02/2010		2,25	2,25	2,25				
RO	07/07/2009		1,5	1,5					
	16/02/2010		1,75	1,75	1,75				
CZ	02/12/2009		1	1	1	1			
BG	13/07/2010			0,75					
DK	13/07/2010			0,5	0,5	0,5			

Keskmine aastane konsolideerimine. Halli värviga märgistatud lahtrid näitavad aasta soovituslikku eesmärki. Tabelis ei ole esitatud Kreeka ja Küprose andmeid (kelle eelarve konsolideerimine oli väljendatud esmase eelarvepositsiooni muudatustena (Kreeka puhul) või meetmete nimiväärtusena (Küprose puhul)).

Märkused: ¹ Kumulatiivselt väljendatud soovitus kogu ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse perioodiks.
² „Üle 1 % SKPst”.

1.5 Komisjoni 15. novembri 2013. aasta arvamused eelarvekavade kohta

Riik	Eelarvekavade üldine kooskõla stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega			Üldised edusammud 2013. aasta riigipõhiste soovitusetes ettenähtud eelarve- ja struktuurireformide rakendamisel	
	Komisjoni 2013. aasta sügisprognosisil põhinev üldine järeldus	Edusammud 2013./2014. aasta ülemäärane eelarvepuudujäägi menetluse raames	Ennetusliku osa nõuete täitmine 2014. aastal	Üldine järeldus eelarve- ja struktuurireformide rakendamisel tehtud edusammude kohta	Edusammud konkreetsete reformide rakendamisel alates 2013. aasta juunist, et täita eelarvega seoses antud riigipõhiste soovitusete struktuuriiosa
BE	Üldjoontes kooskõlas	2013. aastal korrigeeriti ülemäärane eelarvepuudujääk püsivalt	Mõningane kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele suunatud kohandamiskavast	Piiratud edusammud	Piiratud meetmed: selge kooskõlastamiskord riigi ja madalamate tasandite vahel.
DE	Kooskõlas	–	Keskpika perioodi eesmärk saavutatud varuga	Edusammud puuduvad	Eelarvega seoses antud riigipõhiste soovitusete struktuuriiosa seoses meetmeid võetud ei ole.
EE	Kooskõlas	–	Keskpika perioodi eesmärk saavutatud	Mõningad edusammud	Edusammud: eelarvetasakaalu reegel. Piiratud meetmed: mitmeaastased kulureeglid ja ülemmäärad.
ES	Nõuete rikkumise oht	Eelarve konsolideerimine 2013. aastal, konsolideerimata jätmise oht 2014. aastal	–	Mõningad edusammud *	Edusammud: sõltumatu eelarveasutus, avaliku sektori maksevälgnevused, indekseerimissüsteemid, pensionisüsteem, avaliku halduse reform ja tervishoiukulutused. Piiratud meetmed: kulutuste põhjalik läbivaatamine ja maksusüsteemi läbivaatamine.
FR	Kooskõlas, kuid ilma varuta	Eelarve konsolideerimine nii 2013. kui ka 2014. aastal	–	Piiratud edusammud *	Edusammud: pensionisüsteem. Piiratud meetmed: kulutuste läbivaatamine, maksusüsteem ja detsentraliseerimine.
IT	Nõuete rikkumise oht	–	2013. aastal saavutati vastavus võla vähendamise sihttasemele; 2014. aastal on oht sihttasest mitte saavutada	Piiratud edusammud	Piiratud meetmed: avaliku sektori kulutused ja maksupoliitika.
LU	Nõuete rikkumise oht	–	Märkimisväärne kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgist	Mõningad edusammud	Edusammud: keskpika perioodi eelarveraamistik.
MT	Nõuete rikkumise oht	2013. aastal saavutati nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärk, ent eelarve konsolideerimata jätmise oht püsis nii 2013. kui ka 2014. aastal	–	Piiratud edusammud*	Edusammud: eelarveraamistik, avaliku halduse tõhusus (vastuvõtmise ja rakendamise riskid säilivad) ja tervishoid (teave ei ole hinnangu andmiseks piisav). Piiratud meetmed: pensionisüsteem.
NL	Kooskõlas, kuid ilma varuta	Eelarve konsolideerimine nii 2013. kui ka 2014. aastal	–	Mõningad edusammud*	Edusammud: eelarveraamistik ja eluasemeturg (varasemate reformide rakendamine). Piiratud meetmed: pensionisüsteem ning maksukrediit ja maksusoodustused.
AT	Üldjoontes kooskõlas	2013. aastal korrigeeriti ülemäärane eelarvepuudujääk püsivalt	Mõningane kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele suunatud	Mõningad edusammud	Edusammud: pensionisüsteem ja tööturg. Piiratud meetmed: pensionihüvitiste sidumine oodatava eluea muutusega ja

			kohandamiskavast		pensioniea ühtlustamine.
SI	Kooskõlas, kuid ilma varuta	Eelarve konsolideerimine nii 2013. kui ka 2014. aastal	–	Piiratud edusammud *	Edusammud: maksusüsteem, eelarveraamistik ja pikaajalise hoolduse süsteem. Piiratud meetmed: pensionisüsteem.
SK	Üldjoontes kooskõlas	Püsivalt korrigeerimata jätmise oht 2014. aastal; eelarve on konsolideeritud	Mõningane kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele suunatud kohandamiskavast	Piiratud edusammud	Edusammud: maksusüsteem (maksude kogumine). Piiratud meetmed: pensionisüsteem, maksupoliitika, tervishoid ja eelarve-eeskirjad.
FI	Nõuete rikkumise oht	–	Märkimisväärne kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele suunatud kohandamiskavast; 2014. aastal rikuti 60 % võlataseme nõuet	Mõningad edusammud	Edusammud: avaliku sektori töhusus, kohalike omavalitsuste rahandus ja pensionireform.

2. LISA — MAKROMAJANDUSLIKU TASAKAALUSTAMATUSE MENETLUS

2.1. Ülevaade makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamise tulemustest

	Häiremehhanismi aruannete järelused	Järeldus pärast põhjalikke analüüse				Kommentaariid
		Tasakaalustamatused	neist ülemäärased			
			Komisjoni hinnang	Komisjoni soovitus nõukogule kinnitamiseks	Nõukogu ametlik kinnitus	
2012	Põhjalikud analüüsid tuleb koostada 12 liikmesriigi kohta: BE, BG, DK, ES, FR, IT, CY, HU, SI, SE, FI, UK. Põhjalik analüüs ei ole vajalik (s.t tasakaalustamatus puudub) 11 liikmesriigi puhul: CZ, DE, EE, LV, LT, LU, MT, NL, PL, AT, SK. Kohandamisprogrammi kohaldavad riigid (4): EL, IE, PT, RO.	Kõik liikmesriigid (12), kelle kohta koostati põhjalik analüüs.	Puudub.	Puudub.	Puudub.	Küprose ja Hispaania puhul oli tegemist piiripealsete juhtumitega (komisjon iseloomustas tasakaalustamatust neis riikides kui väga ulatuslikku). Kuna mõlemad riigid taotlesid veidi hiljem finantsabi (ehkki erinevat tüüpi), võib tagantjärele väita, et ülemäärane tasakaalustamatus pidanuks olema tuvastatav. Komisjon iseloomustas Prantsusmaa, Itaalia, Ungari ja Sloveenia tasakaalustamatust kui ulatuslikku.
2013	Põhjalikud analüüsid tuleb koostada 14 liikmesriigi kohta: BE, BG, DK, ES, FR, IT, HU, CY, MT (uus), NL (uus), SI, SE, FI, UK. Põhjalik analüüs ei ole vajalik (s.t tasakaalustamatus puudub) 9 liikmesriigi puhul: CZ, DE, EE, LV, LT, LU, PL, AT, SK. Kohandamisprogrammi kohaldavad riigid (5): EL, IE, PT, RO ning peatselt	Kõik liikmesriigid (13), kelle kohta koostati põhjalik analüüs.	ES, SI.	Puudub.	Puudub.	Põhjalikku analüüsi ei koostatud Küprose kohta, kuna finantsabi kokkulepe sõlmiti pärast häiremehhanismi aruande ja enne põhjaliku analüüsi avaldamist. Komisjon iseloomustas Prantsusmaa, Itaalia ja Ungari tasakaalustamatust otsustavaid poliitikameetmeid vajavana. Olenemata ülemäärase tasakaalustamatuse kindlakstegemisest Sloveenias ja Hispaanias 2013. aastal, ei kasutatud paranduslikku osa makromajandusliku tasakaalustamatuse

	pärast häiremehhanismi aruande avaldamist: CY. ESi ei käsitletud kohandamisprogrammi kohaldava riigina tema kohandamisprogrammi ja finantsabi valdkondliku olemuse tõttu.					menetluse tähenduses, kuna nende riiklikes reformikavades ja stabiilsusprogrammides sisalduvad poliitikameetmed osutusid piisavalt kvaliteetseteks. Selle asemel alustas komisjon spetsiaalset, kuid mitte-ametlikku seiret nende kahe liikmesriigi üle, jättes avatuks võimaluse võtta paranduslik osa kasutusele hilisemas etapis.
2014	<i>Põhjalikud analüüsid tuleb koostada 17 liikmesriigi kohta: BE, BG, DE (uus), DK, IE (uus, pärast kohandamisprogrammi edukat lõpuleviimist ja standardmenetlustesse taasintegreerimist), ES, FR, HR (uus, pärast ühinemist), IT, LU (uus), HU, MT, NL, SI, SE, FI, UK.</i> <i>Põhjalik analüüs ei ole vajalik (s.t tasakaalustamatus puudub) 7 liikmesriigi puhul: CZ, EE, LV, LT, PL, AT, SK.</i> <i>Kohandamisprogrammi kohaldavad riigid (4): EL, CY, PT, RO.</i>	Kõik liikmesriigid, kelle kohta koostati põhjalik analüüs, välja arvatud DK, MT ja LU, kelle puhul tasakaalustamatust ei tuvastatud (14).	IT, HR, SI.	Puudub.	Puudub.	Komisjon iseloomustas Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia ja Ungari tasakaalustamatust otsustavaid poliitika-meetmeid vajavana. Mitu etappi esinesid siin esmakordselt: -- „pinge leevenemine” Hispaaniat käsitlevas menetluses, kus ülemäärase tasakaalustamatuse asemele tuli tasakaalustamatus; -- põhjaliku analüüsi teel tuvastati kolmel juhul (DK, LU, MT) tasakaalustamatuse puudumine; -- põhjalik analüüs tehti esmakordselt peaaesjalikult sel põhjusel, et jooksevkonto ülejääk oli väga suur (Saksamaa puhul); -- varem kohandamisprogrammi kohaldav riik (Iirimaa) taasintegreeriti makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusse. Nagu 2013. aastalgi, paranduslikku osa kasutusele ei võetud, kuna komisjon leidis, et riiklikes reformikavades ning stabiilsus- ja lähenemisprogrammides sisalduvad meetmed on piisavalt laiaulatuslikud. Selle asemel teatas komisjon poliitikameetmete rakendamise erijärelevalvest Itaalia, Horvaatia ja Sloveenia (kellel esines

						ülemäärane tasakaalustamatus), kuid ka Iirimaa ja Hispaania (kelle suhtes kohaldatakse programmijärgset järelvalvet) ning Prantsusmaa puhul.
--	--	--	--	--	--	--

2.2. Aastatel 2012–2014 tuvastatud tasakaalustamatuste ja ülemääraste tasakaalustamatuste laad

	Aasta	Tasakaalustamatuse laad
BE	2012	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused kaupade välise konkurentsivõime ja võlataseme valdkonnas, eeskätt seoses valitsemissektori kõrge võlatasemega, väärivad edasist tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused kaupade välise konkurentsivõime ja võlataseme valdkonnas, eeskätt seoses valitsemissektori kõrge võlataseme mõjuga reaalmajandusele, väärivad jätkuvat tähelepanu.
	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> muutused kaupade välises konkurentsivõimes väärivad jätkuvat tähelepanu, sest olukorra järjepidev halvenemine ohustaks makromajanduslikku stabiilsust.
BG	2012	<i>Tasakaalustamatus:</i> välisvõla tase ja teatavad makromajanduslikud suundumused, mis on seotud ettevõtlussektori finantsvõimenduse vähendamise ja tööturu kohandamisprotsessiga, väärivad tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> ettevõtlussektori finantsvõimenduse vähendamise mõju ning välispositsioonide, konkurentsivõime ja tööturu jätkuv kohandamine väärivad jätkuvat tähelepanu.
	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> tööturu pikaleveninud kohandamine nõuab poliitikameetmeid, kuid välispositsiooni korrigeerimine ja ettevõtete finantsvõimenduse vähendamine on edenenud hästi.
DK	2012	<i>Tasakaalustamatus:</i> teatavad makromajanduslikud suundumused, mis mõjutavad välist konkurentsivõimet ja kodumajapidamiste võlakoormusega seotud võimalikke riske, väärivad tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> jätkuvad kohandused eluasemeturul, kodumajapidamiste sektori ja erasektori kõrge võlatase ning välise konkurentsivõime tegurid väärivad jätkuvat tähelepanu.
	2014	<i>Ei ole enam tasakaalustamatus makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tähenduses:</i> eluasemeturu kohandamine ja erasektori kõrge võlataseme mõju reaalmajandusele ning finantssektori stabiilsusele näib olevat mõõdukas. Need suundumused ja välise konkurentsivõime tegurid nõuavad siiski jätkuvat seiret.
DE	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> jooksevkonto ülejääk on pidevalt olnud väga suur, mis kajastab tugevat konkurentsivõimet, samas kui suur osa sääste investeeriti välismaal. See on ka märk sisemajanduse tagasihoidlikust kasvust ja majandusressursside võib-olla mitte kõige tõhusamast kasutamisest. Kuigi jooksevkonto ülejäägiga ei kaasne suure puudujäägiga võrreldavaid riske, väärrib Saksamaa jooksevkonto ülejäägi märkimisväärsus ja püsivus suurt tähelepanu. Saksamaa majanduse suurust silmas pidades on eriti oluline võtta meetmeid, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse ning euroala toimimisele.
IE	2014	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> suundumused finantssektoris, era- ja valitsemissektori võlg ning sellega seoses väliskohustuste märkimisväärtne bruto- ja netopositsioon ja tööturu olukord osutavad sellele, et riskid on endiselt olemas.
ES	2012	<i>Väga ulatuslik tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused, eeskätt seoses erasektori kõrge võlataseme, suure negatiivse välispositsiooni ja eluasemeturu arengusuundadest mõjutatud finantssektoriga, nõuavad hoolikat jälgimist ja kiiret majanduspoliitilist tähelepanu, et ära hoida mis tahes ebasoodsat mõju riigi majanduse ning majandus- ja rahaliidu toimimisele.
	2013	<i>Ülemäärane tasakaalustamatus:</i> väga kõrge sisemine ja välisvõlg ohustavad jätkuvalt majanduskasvu ja finantsstabiilsust. ELi tasemel ja Hispaanias võetud otsustavad poliitikameetmed on märgatavalt kohandanud kapitalivoogusid ning vähendanud rahastamiskulusid ja otseseid riske.

	2014	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> eelmisel aastal ülemääraseks hinnatud tasakaalustamatuse kohandamine on mitmes aspektis selgelt edenenud ja positiivse majanduskasvu taastumine on vähendanud riske. Tasakaalustamatuste ulatus ja omavaheline seotus, eriti kõrge sise- ja välisvõla tase, näitavad seda, et riskid püsivad endiselt. Komisjon jätkab Euroopa poolaasta raames nõukogu poolt Hispaaniale esitatud poliitikasoovituste täitmise erijärelevalvet ning esitab korrapäraseid aruandeid nõukogule ja eurorühmale. Hispaania suhtes kohaldatakse programmiarvust järelevalvet.
FR	2012	<i>Ulatuslik tasakaalustamatus:</i> teatavad makromajanduslikud suundumused eksporditulemuste ja konkurentsivõime valdkonnas väärivad tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> kaubandusbilansi ja konkurentsivõime halvenemine, mida mõjutavad nii kulupõhised kui ka mittekulupõhised tegurid, võttes arvesse halvenevat välispositsiooni ja suurt avaliku sektori võlga, väärivad jätkuvat tähelepanu. Prantsusmaa majanduse suurust silmas pidades on eriti tähtis võtta meetmeid, et vähendada võimalikku negatiivset mõju Prantsusmaa majanduse ning majandus- ja rahaliidu toimimisele.
	2014	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> jätkata tuleb poliitikameetmete võtmist seoses kaubandusbilansi ja konkurentsivõime halvenemise ning valitsemissektori kõrge võlataseme tagajärgedega. Prantsusmaa majanduse suurust ja võimalikke euroala toimimisele ülekanduvaid mõjusid silmas pidades on eriti oluline võtta otsustavaid meetmeid, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse ning euroala toimimisele. Arvestades juba 2013. aasta põhjalikus analüüsis osutatud vajadust poliitikameetmete järele kavatseb komisjon Euroopa poolaasta raames alustada nõukogu poolt Prantsusmaale esitatud poliitikasoovituste täitmise erijärelevalvet ning esitada korrapäraseid aruandeid nõukogule ja eurorühmale.
HR	2014	<i>Ülemäärane tasakaalustamatus:</i> poliitikameetmeid on tarvis eelkõige pidades silmas märkimisväärtsetest väliskohustustest, kehvenevatest eksporditulemustest, ettevõtete suurest finantsvõimendusest ja valitsemissektori kiiresti suurenevast võlast tulenevat haavatavust oludes, kus majanduskasv on aeglane ja kohanemisevõime kasin.
IT	2012	<i>Ulatuslik tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused eksporditulemuste valdkonnas väärivad tähelepanu, sest Itaalia väline konkurentsivõime on peale euro kasutuselevõttu langenud. Arvestades suurt avaliku sektori võlga, tuleks esikohale seada majanduskasvu potentsiaali edendamine, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> eksporditulemused ja nende aluseks olev konkurentsivõime vähenemine, samuti avaliku sektori kõrge võlatase väikese majanduskasvu tingimustes väärivad laiaulatusliku reformikava raames jätkuvat tähelepanu, et eelkõige Itaalia majanduse suurust silmas pidades vähendada võimalikku negatiivset mõju Itaalia majanduse ning majandus- ja rahaliidu toimimisele.
	2014	<i>Ülemäärane tasakaalustamatus:</i> kiiresti tuleb võtta poliitikameetmeid seoses valitsemissektori väga suure võla ja nõrga välise konkurentsivõimega, mis mõlemad tulenevad tootlikkuse pikaleveninud kasinast kasvust. Itaalia majanduse suurust silmas pidades on eriti oluline võtta otsustavaid meetmeid, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse ning euroala toimimisele.
CY	2012	<i>Väga ulatuslik tasakaalustamatus:</i> jooksevkonto, riigi rahanduse ja finantssektoriga seotud makromajanduslikud suundumused vajavad hoolikat jälgimist ja kiiret majanduspoliitilist reageerimist, et vältida negatiivset mõju riigi majanduse ning majandus- ja rahaliidu toimimisele.
HU	2012	<i>Ulatuslik tasakaalustamatus:</i> teatavad makromajanduslikud suundumused, näiteks väga negatiivne rahvusvaheline netoinvesteeringuspositsioon ja valitsemissektori võlg väärivad väga hoolikat tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> suure negatiivse rahvusvahelise netoinvesteeringuspositsiooni käimasolev kohandamine, mis on suuresti tingitud finantsvõimenduse vähenemisest erasektoris valitsemissektori suure võla ja nõrga majanduskeskkonna kontekstis, väärivad jätkuvat väga hoolikat tähelepanu, et vähendada võimalikku olulist negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2014	<i>Erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid nõudev tasakaalustamatus:</i> suure negatiivse rahvusvahelise netoinvesteeringuspositsiooni käimasolev kohandamine, erasektori ja valitsemissektori suur võlg nõrga finantssektori ning halvenevate eksporditulemuste kontekstis väärivad jätkuvat väga hoolikat

		tähelepanu, et vähendada võimalikku olulist negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
LU	2014	<i>Ei ole tasakaalustamatus makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tähenduses</i> probleemid tulenevad tõhusale ja kriisile hästi vastu pidanud finantssektorile tuginevast majanduskasvu mudelist. Tootmise konkurentsivõime vähenemine, eluasemeturu arengusuunad ja erasektori kõrge võlatase vajavad siiski pidevat jälgimist.
MT	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele tuleb pöörata tähelepanu ning ulatuslik finantssektor, seejuures eriti tugev seos riigisisesele turule orienteeritud pankade ja kinnisvaraturu vahel võib ohustada finantsstabiilsust ning nõuab pidevat järelevalvet.
	2014	<i>Ei ole enam tasakaalustamatus makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tähenduses:</i> kuigi võlatase on kõrge, näivad era- ja valitsemissektori võla jätkusuutlikkusega seotud riskid ning finantssektori stabiilsus olevat kontrolli all, isegi kui neid tuleb pidevalt jälgida.
NL	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused seoses erasektori võlaga ja finantsvõimenduse vähendamise survega, samuti veel olemasolev ebatõhusus eluasemeturul väärivad tähelepanu. Kuigi jooksevkonto suure ülejäägiga ei kaasne suure puudujäägiga võrreldavaid riske, jälgib komisjon jätkuvalt ka jooksevkonto suundumusi Madalmaades.
	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused seoses erasektori võlaga ja finantsvõimenduse jätkuva vähendamisega, samuti veel olemasolev ebatõhusus eluasemeturul väärivad tähelepanu. Kuigi jooksevkonto suure ülejäägiga ei kaasne suure puudujäägiga võrreldavaid riske ja see on osaliselt seotud vajadusega vähendada finantsvõimendust, jälgib komisjon Euroopa poolaasta raames jätkuvalt jooksevkonto suundumusi Madalmaades.
SI	2012	<i>Ulatuslik tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused, mis on seotud ettevõtlussektori finantsvõimenduse vähendamise ja pangandusstabiilsusega ning ebasoodsate, ent vähem oluliste suundumustega välises konkurentsivõimes, väärivad hoolikat tähelepanu, et vähendada võimalikku olulist negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Ülemäärane tasakaalustamatus:</i> seni on erasektori ja avaliku sektori võlatase olnud allpool tulemustabeli ohukünnist ning netovälisvõlg on samuti suhteliselt mõõdukas. Kiirenevate negatiivsete majandussuundumuste kontekstis on aga ettevõtete võlakoorumusest ja finantsvõimenduse vähendamisest (sealhulgas vastastikusest seosest riigivõla tasemega) tulenev finantssektori stabiilsust ähvardav oht märkimisväärne. Kõnealuseid ohte võimendavad töö- ja kapitaliturgude piiratud kohanemisvõime ning majandusstruktuur, mida iseloomustab riigiomandi valdav osakaal. Kohatine ebakindlus poliitika suhtes ja õiguslikud tõkked reformidele on takistanud Sloveenia asjakohaselt vähendamast tasakaalustamatust ja edendamast kohanemisvõimet, suurendades seega haavatavust riigivõla rahastamise suurenenud pingete korral.
	2014	<i>Ülemäärane tasakaalustamatus:</i> tasakaalustamatus on viimase aasta jooksul hakanud tänu Sloveenia makromajanduslikule kohandamisele ja otsustavatele poliitikameetmetele vähenema. Vajaliku korrigeerimise ulatus tähendab siiski, et jätkuvalt esinevad olulised riskid. Komisjon jätkab Euroopa poolaasta raames nõukogu poolt Sloveeniale esitatud poliitikasoovituste täitmise erijärelevalvet ning esitab korrapäraseid aruandeid nõukogule ja eurorühmale.
FI	2012	<i>Tasakaalustamatus:</i> konkurentsivõimega seotud makromajanduslikud suundumused väärivad tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> jooksevkonto positsiooni märkimisväärne halvenemine ja nõrgad ekspordinäitajad, mis on tingitud tööstuse ümberkorraldamisest ning kulupõhise ja mittekulupõhise konkurentsivõime teguritest, väärivad jätkuvat tähelepanu.
	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> viimaste aastate kehvad eksporditulemused, mis tulenesid tööstuse ümberkorraldamisest, ning kulupõhised ja mittekulupõhised konkurentsivõime tegurid väärivad jätkuvat tähelepanu.
SE	2012	<i>Tasakaalustamatus:</i> teatavad makromajanduslikud suundumused seoses erasektori võla ja eluasemeturuga väärivad tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused seoses erasektori võlaga ja finantsvõimenduse vähendamisega, samuti veel olemasolevad ebatõhusused eluasemeturul väärivad jätkuvat tähelepanu. Kuigi jooksevkonto suure ülejäägiga ei

		kaasne teiste riikide suure puudujäägiga võrreldavaid riske, jälgib komisjon jätkuvalt jooksevkonto suundumusi Rootsis.
	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> muutused kodumajapidamiste võlatasemes koos ebatõhususega eluasemeturul väärivad jätkuvat tähelepanu. Kuigi jooksevkonto suure ülejäägiga ei kaasne suure puudujäägiga võrreldavaid riske ja see on osaliselt seotud vajadusega vähendada finantsvõimendust, jälgib komisjon Euroopa poolaasta raames jätkuvalt jooksevkonto suundumusi Rootsis.
UK	2012	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused kodumajapidamiste võla ja eluasemeturu valdkonnas, samuti ebasoodsad, ent vähem tähtsad suundumused välises konkurentsivõimes väärivad tähelepanu, et vähendada võimalikku negatiivset mõju riigi majanduse toimimisele.
	2013	<i>Tasakaalustamatus:</i> makromajanduslikud suundumused kodumajapidamiste võla valdkonnas, mis on seotud hüpoteeklaenude kõrge tasemega ja eluasemeturu eripäradega, samuti ebasoodsad suundumused välises konkurentsivõimes, eeskätt seoses kaupade ekspordi ja tootlikkuse aeglase kasvuga, väärivad jätkuvat tähelepanu.
	2014	<i>Tasakaalustamatus:</i> suundumused kodumajapidamiste võla valdkonnas, mis on seotud hüpoteeklaenude kõrge tasemega ja eluasemeturu struktuursete eripäradega, samuti ekspordi turuosa ebasoodsad suundumused väärivad jätkuvat tähelepanu.

2.3. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamisel kohaldatud kriteeriumid

Menetluse rakendamisel lähtus komisjon järgmistest kriteeriumidest. *Esiteks* on tasakaalustamatus tihedalt seotud *jätkusuutlikkuse* mõistega. Kui suundumus või olukord ei ole jätkusuutlik, võib see kokkuvõttes järsult muutuda. Selliste suundumuste hulka kuulub näiteks konkurentsivõime langus, mis võib seada ohtu suure majandusaktiivsuse ja tööhõive, või krediidi ja vara hindadega seotud areng, mis tekitab hinnamulle, mida turud ei suuda valede ootuste tõttu õigeaegselt korrigeerida. Kuid jätkusuutlikkus ei ole seotud üksnes pika aja vältel kuhjuvate struktuursete nõrkustega; see võib seonduda ka finantssektori nõrkustega, mis ilmnevad konkreetsetel juhtudel (väliste šokkide või sisemiste arengusuundade tagajärjel või finantssektori siseriikliku reguleerimise probleemide tõttu) ning mis võivad kiiresti seada ohtu finantsstabiilsuse ja levida kogu majandusse. Järsud ja kahjustavad muutused võivad aset leida siis, kui riik kaotab juurdepääsu finantsturgudele või kui tema rahastamisvõime on nõrgenemas. *Teiseks* võivad tasakaalustamatused olla seotud *ressursside äärmiselt moonutatud jaotamisega*. See võib juhtuda näiteks siis, kui riigisisesed või piiriülesed rahavood põhjustavad ühe sektori ülemäära laienemist. See võib iseenesest muutuda jätkusuutmatuks, nagu on ilmnunud näiteks ehitussektori ulatusliku laienemise või ülepaisutatud valitsemissektorite puhul. See omadus täiendab jätkusuutlikkuse hinnangut, kaasates tasakaalustamatuse mõiste alla ka olukorrad, mis võivad iseenesest olla rahanduslikult jätkusuutlikud, kuid mis on siiski sotsiaalselt ja majanduslikult kulukad. Näiteks võib tuua püsivalt suured *jooksevkonto ülejäägid*. Ehkki sellised ülejäägid ei tõstata asjaomase riigi puhul välise jätkusuutlikkuse probleeme,¹⁴ võivad need osutada ressursside vildakale jaotamisele kaubeldavate kaupade sektoris, nõudluse puudumisele ning ebapiisavatele investeeringutele, mis piiravad kapitalimahutusi ja pärsivad keskpika perioodi majanduskasvu potentsiaali. *Kolmandaks* avaldavad tasakaalustamatused makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tähenduses *kahjulikku ülekanduvat mõju* partneritele.¹⁵ Üldiselt ei kujuta ülekanduv mõju endast veel tasakaalustamatust, kuid mõjub raskendava tegurina muudele tasakaalustamatustele, nagu suur jooksevkonto puudujääk või ülejääk. Praktikas on komisjon püüdnud hinnata makromajanduslikku riski (kaaludes nii ebasoodsate suundumuste tõenäosust kui ka nende mõju majanduskasvule, tööhõivele ja finantsstabiilsusele igas liikmesriigis ning ELis ja euroalas tervikuna), võttes arvesse *konkreetsed olukorda ja dünaamikat* ning rakendatavaid *poliitikameetmeid*.

¹⁴ Vt COM(2013)790.

¹⁵ Vt *Quarterly Report on the Euro Area*, 2013 (2) ja (3).